

prima instanță – (Judecătoria Botanica, mun. Chișinău) N. Șova
instan. de apel – (Curtea de Apel Chișinău) L. Bulhac, V. Efros, I. Muruianu

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Gheorghe Sclifos în interesele societății pe acțiuni ”Moldasig”,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de societate pe acțiuni ”Moldasig” împotriva întreprinderii de stat compania aeriană ”Air Moldova” cu privire la încasarea primei de asigurare, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016 prin care s-a respins apelul declarat de către societate pe acțiuni ”Moldasig” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015,

c o n s t a t ă :

La 20 august 2014 societatea pe acțiuni ”Moldasig” a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii de stat compania aeriană ”Air Moldova” prin care a solicitat încasarea din contul întreprinderii de stat compania aeriană în beneficiul societății pe acțiuni ”Moldasig” a prejudiciului material în mărime de 800 426, 77 euro, a dobânzii de întârziere în sumă de 97 558,90 euro, a cheltuielilor de judecată în mărime de 50 000 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată au menționat că, la 20 iunie 2012 societatea pe acțiuni ”Moldasig” a încheiat cu întreprinderea de stat compania aeriană ”Air Moldova” un contract de asigurare a bagajului în timpul zborului aerian și a cheltuielilor neprevăzute din cauza reținerii rutei nr. ATC/12-74.

În conformitate cu acest contract, conform pct. 2.1. asiguratorul se obligă să asigure un șir de riscuri în condițiile prevăzute de contractul sus indicat, precum și să achite despăgubirea de asigurare în caz de producerea riscului asigurat, pe când asiguratul se obligă să achite în termen prima de asigurare.

Conform pct. 5.2. din contractul nr. ATC/12-74 a fost semnat pe un termen de 12 luni. Punctul 7.1. din contractul nr. ATC/12-74 prima de asigurare pentru fiecare pasager transportat, precum și bagajul lui constituie 2,00 euro. Achitarea

primei de asigurare se efectuează în baza unui borderou întocmit de asigurat și prezentat asiguratorului în care se indică numărul de persoane asigurate/transportate și mărimea primei de asigurare încasate, în termen de cinci zile din momentul semnării borderoului.

Astfel, au menționat că, pe parcursul valabilității contractului prima de asigurare constituie suma de 813 126 euro. La rîndul său, pîrîtul a achitat doar o parte din prima de asigurare care urma să fie achitată în baza contractului nr. ATC/12-74 și anume la 11 octombrie 2012 a achitat 200 000 lei. Prin urmare, în prezent datoria constituie suma de 800 426,77 euro.

În scopul soluționării amiabile a litigiului au expediat în adresata pîrîtului la 09 ianuarie 2014 o pretenție cu propunerea achitării benevole a datoriei create privind neachitarea primei de asigurare în sumă totală de 800 426,77 euro. Însă pretenția a rămas fără răspuns.

De asemenea au menționat că, în conformitate cu pct. 7.2. din contractul ATC/12-74 achitarea primei de asigurare se efectuează potrivit borderoului întocmit de asigurat și prezentat asiguratorului în care se indică numărul de persoane asigurate/transportate și mărimea primei de asigurare încasate, în termen de cinci zile din momentul semnării borderoului. La rîndul său pct. 7.3. din contract prevede că, în cazul în care prima de asigurare nu este achitată în termenul indicat în pct. 7.2. asiguratului i se stabilește două săptămîni pentru a achita prima. În cazul în care la expirarea acestor două săptămîni nu a fost achitată prima de asigurare, asiguratorul nu este exonerat de la plata despăgubirilor de asigurare, fiind totodată în drept să se adreseze în instanța de judecată pentru a încasa forțat prima de asigurare.

În final au menționat că, reieșind din faptul că pîrîtul nu și-a exercitat în termenul stabilit obligațiile contractuale, acesta urmează, în conformitate cu Codul civil să achite o dobîndă de întîrziere (f.d. 4-6, Vol. I).

Prin hotărîrea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 decembrie 2015 s-a respins integral acțiunea societății pe acțiuni ”Moldasig” împotriva companiei aeriene ”Air Moldova” întreprindere de stat privind încasarea datoriei în baza contractului 23-12/D din 20 iunie 2012 de asigurare a bagajului în timpul zborului aerian și a cheltuielilor neprevăzute din cauza reținerii rutei nr. ATC/12-74 în mărime de 800 426,77 eurocenți, a dobînzii de întîrziere în sumă de 97 558,90 euro și a cheltuielilor de judecată în valoare de 50 000 lei ca fiind neîntemeiată (f.d. 223).

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 30 decembrie 2015, avocatul Dumitru Bejenaru în interesele societății pe acțiuni ”Moldasig” a depus cerere de apel prin care a solicitat casarea hotărîrei Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral (f.d. 226,227, Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016 s-a respins, din lipsă de temei, apelul declarat de către reprezentantul apelantului societății pe acțiuni ”Moldasig”, avocatul Bejenaru Dumitru, s-a menținut hotărîrea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată intentată de societatea pe acțiuni ”Moldasig” către compania aeriană ”Air Moldova” întreprindere de stat privind încasarea datoriei în baza

contractului 23-12/D din 20 iunie 2012 de asigurare a bagajului în timpul zborului aerian și a cheltuielilor neprevăzute din cauza reținerii rutei nr. ATC/12-74 în mărime de 800 426,77 euro, a dobânzii de întârziere în sumă de 97 558,90 euro și a cheltuielilor de judecată constituite din suma de 50 000 lei cu titlul de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii și suma de 37 500 lei, cu titlul de taxă de stat pentru examinarea cererii de apel.

Curtea de Apel Chișinău a motivat că prima instanță corect a constatat circumstanțele și a aplicat normele de drept material și procesual (f.d. 113, Vol. III).

La 08 septembrie 2016 avocatul Gheorghe Scrifos în interesele societății pe acțiuni ”Moldasig” a depus cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cereri de recurs a invocat că, atât instanța de fond cât și instanța de apel a aplicat eronat legea, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Atât prima instanță cât și Curtea de Apel au aplicat speței în cauză prevederile Legii nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări și în special art. 18 alin. (1) lit. a) din legea respectivă fără a lua în considerație Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, încheiat la Montreal la 28 mai 1999.

În conformitate cu pct. 2.1. din contractul nr. ATC/12-74 obiectul acestuia constituie drepturile și obligațiile corelative apărute între asigurător, asigurat și beneficiar în legătură cu asigurarea bagajului și cheltuielilor neprevăzute din motivul reținerii zborului aeronavei.

Articolul 1 alin. (1) din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional consemnează că, prezenta Convenție se aplică transporturilor internaționale de persoane, bagaje sau mărfuri, efectuate cu o aeronavă, contra plată.

Articolul 18 alin. (1) din Convenție indică, transportatorul este răspunzător pentru daunele survenite datorită distrugerii, pierderii sau deteriorării bagajului înregistrat, cu condiția ca evenimentul care a provocat distrugerea, pierderea sau deteriorarea să fi avut loc la bordul aeronavei sau în perioada în care transportatorul avea grija bagajului înregistrat.

De asemenea, au menționat că, art. 19 din Convenția menționată supra prevede că, transportatorul este răspunzător pentru dauna survenită datorită întârzierii în transport aerian de pasageri, bagaje sau mărfuri.

În final au menționat că, prevederile Convenției pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional sunt aplicabile contractului nr. ATC/12-74 din 20 iunie 2012, încheiat între părți. Or art. 50 din prezenta Convenție prevede că, statele părți solicită transportatorilor lor să încheie și să mențină în termeni de valabilitate un contract de asigurare corespunzător, care să acopere răspunderea ce le revine în baza prezentei Convenții.

Totuși, au invocat că, statul Republica Moldova prin puterea judecătorească nu și-a executat obligația internațională de a solicita transportatorului de a menține

în termeni de valabilitate un contract de asigurare corespunzător care să acopere răspunderea ce le revine transportatorilor aerieni în baza convenției.

Mai mult, au relevat că, speței în cauză iar fi aplicabile inclusiv prevederile Legii nr. 1553-XIII din 25 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători, obiect al căruia constituie răspundere civilă a transportatorilor pentru prejudiciul cauzat vieții, sănătății și bunurilor călătorilor fiind o asigurare obligatorie prin prisma prevederilor art. 6 alin. (1) din legea sus menționată.

Contractul de asigurare nr. ATC/12-74 din 20 iunie 2012 este unul obligatoriu din motivul că acesta include un spectru de asigurări care sunt incluse atât în Convenție cât și în Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători.

Totodată, au menționat că, Curtea de Apel Chișinău în decizie s-a referit la decizia Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2013, în timp ce decizia în cauză a fost emisă în cazul contractului de asigurare de răspundere facultativă, or în speță este un contract de asigurare de răspundere obligatorie.

Suplimentar, au indicat că, intimatul pe tot parcursul termenului contractului a reconfirmat valabilitatea contractului prin semnarea actelor de constatare și expediate în adresa societății pe acțiuni "Moldasig" pentru compensarea daunelor călătorilor companiei aeriene "Air Moldova" întreprindere de stat, prin semnarea borderourilor în care se indică numărul pasagerilor efectiv transportați și cuantumul primelor de asigurare care urmează să fie transferați către societatea pe acțiuni "Moldasig" societatea pe acțiuni în temeiul contractului de asigurare nr. ATC/12-74 recunoscând în acest sens valabilitatea contractului de asigurare și efectele acestuia.

Cu referire la neeliberarea poliței de asigurare au reiterat că, contractul de asigurare în speță este accesoriu contractului de transport care este valabil chiar și în lipsa documentelor confirmative, condiție obligatorie fiind doar transportarea efectivă a pasagerilor (f.d.130-136, Vol. III).

Analizând termenul de depunere a recursului, instanța de recurs remarcă următoarele:

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 23 iunie 2016. Potrivit scrisorii nr. 20851-4 copia deciziei a fost expediată părților la 07 iulie 2016 (f.d. 128, Vol. III).

La materialele cauzei, nu este anexată dovada recepționării deciziei de către recurent.

Recurenta a depus cererea de recurs la 08 septembrie 2016, respectiv, recursul a fost depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Analizând modul în care recurentul și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele de judecată aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Astfel, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în partea ce ține de neaplicarea Convenției pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional la Montreal la 28 mai 1999, ratificată prin Legea nr. 254 din 25 decembrie 2008, relevă că potrivit art. 1 alin. (1) din convenția respectivă, prezenta convenție se aplică transporturilor internaționale de persoane, bagaje sau mărfuri, efectuate cu aeronavă contra plată. Aceasta se aplică în mod egal, transporturilor gratuite efectuate cu aeronava de către o întreprindere de transport aerian. Respectiv, prezenta Convenție se aplică asupra relațiilor dintre pasageri și compania de transport, prin art. 18 alin. (1) din convenție protejându-se pasagerul de daunele create prin transportul aerian. Prezenta Convenție nu reglementează și nu stabilește necesitate de asigurare obligatorie de răspundere civilă, or acest fapt urmează să fie reglementat de către stat prin legile sale interne.

În acest sens, în Republica Moldova raporturile juridice de asigurare sunt reglementate de Codul civil, Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006.

Astfel, urmează să fie stabilită legea aplicabilă. Cu referire la acest aspect, se reține că, Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, la art. 1 stabilește că, prezenta lege reglementează raporturile juridice dintre asigurători, asigurați și persoane terțe ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru **pagube produse de autovehicule**, precum și modul de realizare a acestui tip de asigurare. Autovehicol, conform art. 2 din prezenta lege, este un sistem **mecanic terestru cu autopropulsie**, cu excepția celui care circulă pe șine, pentru transportul de călători, bagaje și mărfuri sau care execută orice alte lucrări și servicii aferente transporturilor - autoturisme, autobuze, microautobuze, troleibuze, autocamioane, inclusiv specializate, motocicleturi, tractoare. Respectiv, Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie nu este aplicabilă raporturilor juridice în cauză.

De asemenea, conchidem că, analizând prevederile legislației aplicabile și anume Codul civil și Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, se constată că în cazul contractelor de asigurare facultative, legislația stabilește 2 momente: încheierea contractului de asigurare și momentul intrării în vigoare a acestuia.

În conformitate cu art. 1322 din Codul civil, asiguratul este obligat la plata primei de asigurare doar la eliberarea poliței de asigurare. Articolul 7 alin. (1) din Legea cu privire la asigurări, statuează că, ***asiguratul este obligat la plata primei de asigurare doar la eliberarea poliței de asigurare.*** În speță, recurentul nu a eliberat polița de asigurare, respectiv nu poate solicita exercitarea obligației corelative de achitare a primei de asigurare. Astfel, legea prevede expres, momentul în care contractul de asigurare urmează să producă efecte juridice pentru ambele părți.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform cărei recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanțele ierarhic inferioare de judecată s-au pronunțat în modul corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanțele judecătorești inferioare a normelor de drept material, colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept material și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că aceste argumentul al recurentului poartă un caracter declarativ,

nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către avocatul Gheorghe Sclifos în interesele societății pe acțiuni ”Moldasig” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către avocatul Gheorghe Sclifos în interesele societății pe acțiuni ”Moldasig” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Gervas

Dumitru Mardari